

GOVOR MINISTRA HRVATSKIH BRANITELJA – Gračani, 23. kolovoza 2019.

Poštovana Predsjednice Republike Hrvatske, predsjedniče Hrvatskog sabora, gradonačelnice Grada Zagreba, predstavnici Zagrebačke nadbiskupije, župe Sv. Mihaela, cijenjene obitelji poginulih, ubijenih i nestalih, poštovana obitelji Sečen, predstavnici Udruge Falaček, svi vi okupljeni oko gračanskih žrtava, pozdravljam vas u ime predsjednika Vlade Andreja Plenkovića i svoje ime.

Danas kad obilježavamo Europski dan sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima, nazočimo dostojnom i trajnom zbrinjavanju posmrtnih ostataka žrtava ekshumiranih na širem području Gračana.

Prema zapisima gospodina Miroslava Haramije, u masovnim i pojedinačnim grobištima na području Gračana nalazi se 738 osoba ubijenih u svibnju 1945 godine.

Ministarstvo hrvatskih branitelja u suradnji s drugim nadležnim tijelima kroz terenska istraživanja, probna iskapanja i ekshumacije, pregledalo je više od 11,000 m² na ovom području. Na pet lokacija pronađeni su posmrtni ostaci, a danas se zajednički pokapaju i ranije pronađeni posmrtni ostaci koji su bili privremeno zbrinuti.

Posmrtni ostaci koje pokapamo pronađeni su na lokacijama:

Krivićev brijeg - 30 osoba, Obernjak - 41 osoba, Peščenka - 95 osoba, Gračani-Banjaluka - 24 osobe, Zlodijev breg - 35 osoba, Zdenčec - 66 osoba, Gračansko dolje - 3 osobe.

Bili su potrebni sati i dani rada kako bi se pregledale, antropološki i medicinski obradile kosti ovih žrtava. Pregledom 63.000 koštanih elemenata utvrđen je broj žrtava, njihova dob i spol te utvrđene i evidentirane ozljede. Među žrtvama je 63 maloljetnika, od kojih čak 16 djece mlađe od 14 godina. Među žrtvama su i dvije žene. Najmanje 112 osoba ubijeno je hitcem u glavu, a mnoge su ubijene tupim predmetima o čemu svjedoče brojne ozljede na kostima. Ove kosti, danas, nakon 74 duge godine, nalaze svoj mir i pravo na grob. I zato ovom komemoracijom u cintoru crkve Sv. Mihaela u Gračanima uz 21 lijes, dostojno pokapamo posmrtne ostatke 294 žrtve ekshumirane iz gračanskih grobišta.

Broj osoba stradalih u bezumlju totalitarnih i autoritarnih režima, na žalost, mnogo je veći. Puno je još nepoznanica, neotkrivenih grobišta, sudbina oplakivanih u tišini obiteljskog doma. Obitelji još nepronađenih žrtava u svojoj tihoj tuzi traže naše daljnje zalaganje i suradnju kako bi i oni mogli zapaliti svijeću na grobu svojih voljenih. Zato ćemo nastaviti s probnim iskapanjima i drugih lokacija razasutih po obroncima Medvednice te drugih mjesta u Republici Hrvatskoj koji u svojoj tišini skrivaju mnoge ugašene živote.

S prošlošću se možemo suočiti samo otkrivanjem istine i osudom onih koji su kršili temeljna ljudska prava, bez obzira na kojoj strani bili. Totalitarni i autoritarni režimi su u Hrvatskoj, kao i u ostalim europskim zemljama, doveli do brojnih tragičnih stradanja, kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Današnja tužna ceremonija prigoda je ne samo za još jednu osudu strašnih zločina, već i za isticanje povijesnih pouka. Politika svehrvatske pomirbe našeg prvog predsjednika dr. Franje Tuđmana, koja je bila osnova za uspješan proces osamostaljenja Republike Hrvatske i njenu obranu u Domovinskom ratu, podrazumijeva i da se sve hrvatske žrtve totalitarnih režima istraže, dokumentiraju i dostojno komemoriraju.

Svaka nevina žrtva zaslužuje odgovarajući pijetet. Jedino takvim pristupom možemo osigurati pravdu za sve žrtve te spriječiti ponavljanje zločina. Na nama je i na budućim naraštajima čuvati vrijednosti koje su ugrađene u temelje naše slobode, samostalnosti i suvereniteta. Pritom mislim na vrijednost slobode i jednakosti, prava čovjeka, vladavinu prava, demokraciju i mirotvorstvo.

Koristim prigodu zahvaliti se svima vama koji ste dali svoj doprinos da obitelji koje godinama traže svoje najmilije imaju obilježeno mjesto sjećanja i molitve. Ove nevine žrtve u Gračanima napokon su našle svoj mir. Počivali u miru Božjem.